

İMİTASYON ODAKLI YENİDEN ÜRETİM: DOĞAL DOKULAR VE TEKSTİL YÜZEYİ

Dilber YILDIZ

Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü, dyildiz@nku.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2211-061X>

Yıldız, Dilber "İmitasyon Odaklı Yeniden Üretim: Doğal Dokular ve Tekstil Yüzeyi" idil, 116 (2025/1): s. 45-65.
doi: 10.7816/idil-14-116-04

ÖZ

Doğa; kendini sürekli yenileyen ve değiştiren, canlı ve cansız maddelerden oluşmaktadır. Tasarım tarihi boyunca, dönemlerin değişen stil ve üslup özelliklerine uyumlandırılarak kullanılan, her dönem tasarımcılara ilham veren ve günümüzde halen tükenmemiş bir kaynak olarak doğayı görmekteyiz. Gözle görülebilen doğanın, klasik dönem sanatına ilham verdiği kadar, günümüz teknolojileri ile keşfedilen ve insan yaşamını da kapsayan mikro ve makro ölçeklerde tasarım alanlarına yansımaktadır. Dünyada gelişen toplumsal ve çevresel hareketlerden etkilenen sanatçılar 1960 sonrası doğaya öykünmüş, malzeme seçiminden, yarattıkları eserlere kadar yerleşik düşünce kalıplarına karşı koymuşlar sanat ve doğa ilişkisine değinmişlerdir. Doğada kendiliğinden oluşan doğal dokulanmalar tasarımcıları etkileyerek farklı tekstil malzeme ve yöntemleriyle birleşerek sanatsal tekstiller oluşturmaktadır. Bu çalışmada elde edilen kumaş yüzey görüntülerinin nasıl üretileceği sorunsalı ile yapı ve yapıyı oluşturacak malzemelerin birlikteliği ortaya konulacaktır. Bu araştırmanın amacı; deneyimsel yaratıcı bir süreç ile özgün tekstil yüzey tasarımları oluşturmaktır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden alan taraması ve uygulamalı deneysel yöntemler kullanılmıştır. Rezerve boyama tekniklerinden batık tekniği, dokuma tekniği ve farklı kumaş manipülasyon yöntemleri kumaşa uygulanmıştır. Çalışmada, belirlenen tema doğrultusunda özellikle doğada kendiliğinden oluşan mantar ve pasın bilinir örneklerine yer verilmiş, yüzey etkileri ve doğal dokular öne çıkarılarak tekstil malzemelerinin getirdiği yeniliklerle üç adet tekstil yüzeyi oluşturularak, kumaş tasarımında özgün sonuçlara ulaşılmıştır. Bu çalışma kapsamında doğadan öykünerek, tekstil yüzey tasarımlarında, deneysellik sonucunda elde edilebilecek özgün yüzeylerin çeşitliliğine vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kumaş, batık, manipülasyon, sanat, doğa, yaratıcılık

Makale Bilgisi:

Geliş: 9 Kasım 2024

Düzeltilme: 20 Aralık 2024

Kabul: 29 Aralık 2024

Giriş

İnsanoğlu, doğada vücut bulan, hayatını devam ettirebilmesi için doğa ile ilişki olan bir canlı olmuştur. Sanat ve doğa birbiri ile ilişkili iki kavramdır. Asırlardır sanatçılar doğadan etkilenmiş, en temel esin kaynaklarından biri olmuştur. İlkçağlardan günümüze, doğa ile insan arasındaki ilişki, her dönemde vücut bulmuştur. İnsanoğlunun, doğaya karşı olan ilgisi zamanla arttırmıştır. Tasarımcı için, doğa, merak edilen keşfedilmek istenen olmuştur. Doğa ile kurulan bu yakın ilişki sonucunda pek çok değerli yapıta esin kaynağı olduğu eserlerde görülmektedir.

Doğa, sanat tarihi boyunca pek çok sanatçı için ilham kaynağı olmuş, doğanın, eserlerde kullanımı malzemenin özünü oluşturmuştur (Boztunalı ve Başbug, 2017: 149).

“Her insan doğaya bakar, fakat her insan doğayı sanatçı duyarlılığı ile görmemektedir. Bazı insanlar sadece bakar bazıları ise görmektedir. Sanatçılar ise görmenin de ötesine geçmekte ve gördüklerini göstermektedir. İşte bu gösterme çabası sanat eserlerinin doğmasını sağlamaktadır” (Eyüboğlu 1986: 72).

Andre Lhote’a göre,

“Doğa, çağlar boyunca sanatın ilgi alanı içerisinde olmuştur hep, ancak, görüneni değiştirmek yönündedir bu ilgi. Bugün olduğu gibi, neolitik dönemde de, her kuşak kendi ifade biçimini yaratmanın peşinde olmuştur. Yüzyıllardır sürüyor bu saklambaç oyunu. Sanatın özünün, gerçeklik dünyası ile piktüral sunum arasında bir yerde durduğuna dair görüş ise yenidir”.

“Sanat ilk önce taklitle başlamaktadır. İster sanatçı olsun isterse toplumun herhangi bireyi olsun, ilk kez sanatla uğraşmak istediğinde ilk başvurduğu çare taklitten öteye geçmemektedir. Eflatun’un düşüncesinde sanatçının amacı yeryüzündeki güzellikleri görerek bunlardan idealara yükselmek ve sanat yapıtlarında onları yansıtmak, taklit etmek (mimesis) olmaktadır. Yeryüzünde güzelliği gören insan, gerçek güzelliği hatırlar ona doğru uçmak arzusuyla yanar ve bütün dünya işlerini yüzüstü bırakır” (Ersoy, 2002: 9).

Doğada bulunan tüm varlıkları geometrik şekiller olarak görme düşüncesi Cezanne’nin sanat anlayışının temelinde bulunmaktadır. Evinin yakınında bulunan, Sainte-Victoire dağı karmaşık yapılı bir perspektife sahiptir. Sanatçının, nesnelerin somut olarak varoluşlarına karşı büyük bir ilgi duyduğu ve bu dağ üzerine 45 suluboya ve 36 yağlıboya çalışması bulunmaktadır. Sanatçı hayal gücünden ziyade dışarıda bulunan görsel dünyaya daha fazla odaklandığı bu yaklaşımı, akılcı bakış açısının ilk ışıkları olarak görülmektedir (Aykanat, 2014: 33).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; tekstil yüzeylerinde manipülasyon ve uygulamalı deneysel bir süreç ile kumaş tasarımları oluşturmaktır. Kumaşlar ürün oluşturmada sürecin en önemli malzemesidir. İki boyutlu yüzeyden üç boyutlu formlar elde etmek kumaş tasarımcısının en önemli amacıdır. Kumaşlara birçok uygulama yapılarak farklı yüzey görünümleri kazandırılmaktadır.

Elde edilen tekstil yüzeylerine farklı teknikler uygulanarak boyut ve görünüm kazandırılarak, kumaş manipülasyon teknikleri kullanarak uygulamalı örnekler sunulmuştur. Deneme yöntemi ile uygulamalar yapılmış ve çıkan sonuç değerlendirilmeye çalışılmıştır. Doküman taraması ve uygulamalı araştırma tekniklerinin kullanıldığı çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Literatür taraması sonucu elde edilen verilere göre doku yüzey ilişkisine değinilerek özgün kumaş yüzey tasarımları organik pamuklu el dokumaları rezerve boyama tekniklerinden batık tekniği kök boyalar kullanılarak yapılmıştır. Doğada oluşan mantar ve pas oluşumundan etkilenerek tasarımlar oluşturulmuştur. Teyelli batık uygulanmış, boyanan yüzeyler keçe, sargı bezi ile biçimlendirilmiştir. Teknik olarak yapısal dokuma tekniklerinden bez ayağı dokuma üzerine, dikiş ve düğüm teknikleri, geleneksel tekniklerden aplike yöntemi kullanılmış, boncuk, metal ve plastik malzemeler kullanılarak, kabarık, pütürlü, havlı, tüylü, tümsekli, çukurlu ve rölyef etkili yüzeyler elde edilmiştir. Yüzeyi monotonluktan kurtaran yapay doku ile yüzeye üç boyut kazandırılmış, üç adet kumaş tasarımı yapılmıştır. Kumaş yüzeyinde hacimli görüntü, desen oluşturulmuştur.

Materyal ve Metot

Tekstil yüzey tasarımı oluşturulmasının amaçlandığı bu çalışmada rezerve boyama teknikleri ve yapısal dokuma tekniklerinden bez ayağı dokuma ile kumaş yüzeyleri oluşturulmuş üzerine, dikiş ve nakış teknikleri, geleneksel tekniklerden applike yönteminin kullanıldığı bu çalışma;

“Üretilmiş ve üretilmekte olan bilginin denemeli uygulamaların olması özelliğiyle “uygulamalı araştırma” dır. Yapılan uygulamaların eleştirel bir değerlendirmesini yaparak, durumu iyileştirmek için alınması gereken önlemleri belirlemeye çalışması açısından bir “aksiyon araştırması” dır (Karasar, 2013: 27).

Araştırmada tarama ve deneme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulurken literatür taraması yapılmıştır. İlk bölümü nitel araştırma yöntemlerinden Betimsel Tarama Yöntemi kullanılarak mimesis ve taklit, sanat ve taklit ilişkisi, doğadan öykünmenin tasarıma etkisi, yaratıcılık doğaya öykünme- tasarım süreci ilişkisi, doğadaki mantar ve pas oluşumları bakımından derlenmiştir. Araştırmanın verileri literatür taraması yapılarak görsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Öncelikle, nitel araştırma yöntemiyle yazılan makalede bilimsel yayınlardan alan taraması yapılmış, vurgulanmak istenen konular araştırılmıştır.

Deneyisel yöntem kullanılarak manipüle edilmiş tekstil yüzeyleri oluşturulmuştur. Araştırmanın evrenini, tekstil yüzeylerine uygulanan manipülasyon oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, manipülasyon uygulanmış üç kumaş yüzeyidir. Araştırmanın ikinci bölümü araştırma kapsamında kumaş tasarım uygulamalarında hem teknik bilgi hem de zihnin hayal yaratma yetisi ile, çalışmanın şekillendirilmiştir. Bu amaçla ilham veren, doğada kendiliğinden oluşan mantar ve pas oluşumların görsel etkileri kumaş yüzeyine çeşitli yöntemlerle aktarılmaya çalışılmıştır. Çalışmada özgün kumaş tasarımları yapılmıştır. Uygulama çerçevesinde ilk iki kumaş tasarımında ilk aşamada, doğal el dokuması pamuklu kumaşlara kök boyalarla boyama işlemi yapılmış üzerine kumaş manipülasyonu oluşturulmuştur. Üçüncü çalışmada tema doğrultusunda, bez ayağı dokuma bağlantısında oluşturulan kumaş yüzeyi çiviler ile küflendirilmiştir.

Kullanılan malzemeler: Pamuklu el dokuması kumaş, kök boya, sargı bezi, pamuk, renkli iplikler plastik ve metal malzeme, boncuklar

Mimesis Ya da Taklit

M.Ö. 5. yüzyıldan bu yana kullanılan mimesis sözcüğünün etimolojik kökeni “aldatmak”, “yanılmak” ya da “karanlık” anlamlarına gelen “mei” (mai, mi) olarak açıklanmıştır. Platon’dan öncede kullanılan bu sözcük Yunan şairleri, yazarları, filozofları ve Latinler “taklit” şeklinde anlamlandırmışlardır (Hafız, 2015: 45). Mimesis, taklit-yansıma olarak anlaşılmaktadır (Tunalı, 1993:63). “Mimesis,” sadece sanatı belirleyen bir motif değil aynı zamanda antik kültür dediğimiz kültürü belirleyen bir ana grup olarak bilinmelidir (Schaeffer, 2000: 247).

Antik Yunan Dönemi felsefesinde “mimêsis” sözcüğü “taklit”, sanat terimi olarak “güzel sanat” anlamındadır. “Mimêsis” kelimesini sanatsal ve estetik terim şeklinde Platon ve Aristoteles’in kullanmalarından sonra sanat ve estetik alanına terim olarak girmiştir (Gürgün, 2021:351). Antik Yunan belagatında, mimesis, en temel anlamıyla taklit ve öykünmeye dayalıdır. Platon ve Aristoteles için mimesis doğa ve gerçekliği aktarma fikrine dönmüştür (Kıyar ve Karkın, 2013: 93). Mimesis, öykünme ve taklit anlamında kullanılmaktadır. Sanatta taklit, sanatta gerçekliğin kendine özgü biçimlerde yansıtılmasıdır.

“Mimesis,”sadece sanatı belirleyen bir motif değil aynı zamanda antik kültür dediğimiz kültürü belirleyen bir ana kategoridir (Tunalı, 1993: 73).

Mimesis, Platon’da estetikdir. Duyular dünyasının bire bir yansıtılmasıdır. Aristoteles’te ise estetik ve sanatsal bir terimdir. Evrenselin rastlantılardan arındırılmış olanın, genelin yansıtılmasıdır. İki filozofun taklit anlayışları ise birbirlerinden farklıdır (Gürgün, 2021: 349).

Platon sanatın yansıma (mimesis) olduğunu söylemektedir. Moran’a göre Türkçede tam karşılığını bulmak mümkün değildir. “Mimesis” sözcüğünün anlamı kullanıldığı yere göre bazen genişler bazen daralır, mimesise karşılık yetersiz olmasına rağmen “yansıma” sözcüğü kullanılmıştır (Moran, 1999: 22).

Gerçeğin yeniden üretimi, asıl olanın yeniden sunumu taklit olarak tanımlansa da anlamı tam olarak karşılamamaktadır. Bu nedenle taklit kavramı, tarih boyunca yeniden tanımlanmış, birçok farklı yaklaşımla ifade edilmiştir (Çelik, 2019: 33).

Sanat ve Taklit İlişkisi

Moran'a göre "Sanat nedir?" sorusuna sanatı; yansıtır, benzetme yada taklit olarak tanımlamaktadır. Sanat eserlerinde görülen doğadır, insandır, hayattır, sanatçı, eserlerinde bunları yansıtmaktadır diye bahsetmektedir (Moran, 1999: 17).

"İlk sanat kuramında, sanatın bir mimesis (taklit), gerçeğin taklit edilmesi olduğu ileri sürülüyordu. Bu kuramı ortaya atan, yani sanatın esasının taklidi olduğunu savunan ilk filozof olan Platon (İÖ 427-347)'un eserlerinde ve felsefesinde, her şeyin aslının idealar olduğu, bu dünyadakilerin hepsinin onun iyi ve kötü taklitleri olduğu esasına dayanır." (Keser, 2005:217).

"Taklit, en kaba tanımıyla, gerçeğin yeniden üretimi, asıl olanın yeniden sunumudur" (Çelik, 2019: 33).

Sanatın, evrenselliği dünyanın her yerinde, tarihin her döneminde görülmüştür. Aristoteles ve Platon, sanat felsefesine bağladıkları insan doğası kuramlarını ortaya koymuşlardır. Platon, bir bilgi kaynağı olarak sanatı reddetmiştir. Platon'a göre sanat, düz yazı, resim, heykel, şiir, taklitten başka bir şey değildir. Her zaman taklitin taklididir. Platon, sanatın yanlış insan duygularını harekete geçirdiğini ifade etmektedir.

Platon'un mimetik veya yansıtmacı sanat anlayışında en eski iddia, sanat faaliyetlerini taklit (mimesis) olarak nitelendirmesidir. Platon'un sanatı, taklitle özdeşleştiğinden kendisinde sanatın değersiz görülmesi, bağımsız bir konumdan yoksun kalması doğal görünmektedir. *Platon sanatı kendisiyle değil, etkisiyle değerlendirilmektedir.* Duyusal dünyadaki birçok şey ideaların bir taklidi, kopyasıdır (Cevizci, 2018: 172-174).

Platon'un belirttiği fikirler duyu dünyasının dışındadır. Aristoteles'e göre duyu dünyasından kaynaklanmaktadır. Cisim ve şekil her zaman birliktedir ve birleşmiş haldedir duyu dünyasındaki nesneleri bir araya getirmektedir. Bundan dolayı sanatçının taklit ettikleri duyu dünyasından olmakta genel olanı ortaya koymaktadır. Sanatçı yaygın olanı taklit etmek için şekli belirlemeye yarayacak şeyleri seçerek gereksiz ayrıntıları kaldırır ve olaylar dizisini belirlemektedir. Bu durum birbirini mecburen izlemesi belli bir şeklin nasıl ilerlediğini, nasıl neticeye ulaştığını göstermektedir (Moran, 1999: 30).

Platon, sanatın toplumsal boyutunu ve işlevini görmemiş, sanatın pragmatik yapısını tartışmış, sanatın insanlığa fayda sağlamadığını ileri sürmüştür. Platon yalnızca taklit olarak sanata yaklaşmış bu durum onu hatalı yollara götürmüş, sanatın taklit ve duygulu yönü ağır basmıştır (Kavuran ve Dede, 2013: 54).

Aristoteles'in oysa sanat ele alışı ayrıdır. Sanatın bağımsız bütünlüğüne, saygılıdır. Aristoteles, insanın heykel, drama, resim, oyma gibi sanatlara olan yeteneği doğasında olan bir durumdur. Taklidin, yaratıcılık yönü olduğunu ifade ederek, insanın sanattaki taklit eyleminde deneyimleme yönü bulunmaktadır. Aristoteles, insan psikolojisini göz önünde bulundurduğunda dünyanın bir çok yerinde birbirinden bağımsız toplumlarda benzer sanatların bulunduğunu ve sanatların ayrı toplumlarda aynı süreçleri izlediği görülmüştür.

Aristo, Platon'un aksine insanlara sahte dünyalar sunan bir taklitçi olmadı doğada olmayan ama olabilir güzellikleri de keşfeden ve bunları ortaya koyan, insanlara çok farklı dünyalar ve güzellikler sunan kişiler olarak ele alır ve kendinden de bir şeyler katarak sanatını kendini de ifade eder. Platon'a göre de sanat dalları gerçeklikten uzaktır. Bütün sanat dalları kopyadır ve bu sebeple aralarındaki farkın önemi yoktur ve hepsi kopya ve aldatmacadan ibarettir (Kavuran ve Dede, 2013: 56).

Aristoteles'in teorisinde taklit veya benzetme sahicilikten ve onun bilgisinden mahrum değildir. İkincisi, mimetik faaliyet Platon'da var olduğu gibi yalnızca dış dünyada olan estetik nesneyle ilgili olmaması, beraberinde estetik öznenin iç dünyasıyla ve duygusal doğasıyla da yakından alakadardır (Yazıcı, 2018: 82).

Doğadan Öykünmenin Tasarıma Etkisi

Tasarım, üretim sürecinde soyut düşüncenin somut ifadelerle zihinde şekillenmesi olarak ifade edilmektedir. Yaratıcılık mefhumu ve tasarım süreci aynı bütünün içinde birlikte ele alınmaktadır (Kahvecioğlu, 2001:15). Tasarım kavramı ile ilgili birbirinden farklı tanım ve bakış açısı ile ele alınmaktadır. Tasarım, sorun halletme süreci, karar verme süreci, deneme-yanılma sürecidir. En genel tanımı tasarlama, bir plan ya da eskiz yapmak üzere zihinde şekillendirmek, form vermek ya da üretilerek zihinde canlandırılan bir plan ya da bir şeydir demıştır. Bir sonucu hazırlayan aşamaların ortaya konulduğu zihni bir proje ya da şemadır demıştır (Bayazıt, 1994 akt Önal, 2011:150). Tasarım somut bir sonuçtur. Tasarımcıyı bu somut sonuca götüren süreç soyuttur. Kişilerin tasarım bilgisi, görgüsü yetersiz olduğunda soyut süreci somuta dönüştürmek zor olabilmektedir. Doğaya öykünme hayal gücünü geliştirmede, yardımcı olabilmektedir (Düzenli ve Alpak, 2016: 15). Tasarımcı, ilerleyen sürecin sonunda, belirlediği problem karşısında en iyi çözümü bularak kreatif ve özgün dizaynlar üretmesi istenmektedir. Orjinal tasarım ürünleri yaratmada, doğaya öykünme yaklaşımı tasarım sürecine katmak, fikirleri biçime

dönüştürmek tasarımı zenginleştirmektedir. Yaşamın başladığı zamanlardan bu yana tasarım, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için dünya üzerinde var olmuştur. Endüstri reformu ile birlikte gereksinimlere özgü mamül tasarımı ivme kazanırken bu husus bireylerin zamanla hayal güçlerini yitirmesine de sebep olmuştur (Bekçi ve Bogenç, 2021: 125). Göçebe insanlar nehirde su içerken elini çukurlaştırdığı suyu bu şekilde içerken ilk kap kavramı doğmuştur, insanoğlu toprağın kolayca şekil aldığı fark etmiş tas üretmek için ihtiyacı olan kabı yapmıştır. Böylece ihtiyaçlar yaşamımızı şekillendirmiş, sanat ve tasarım için düşünce vererek esin kaynağı olmuştur. Tasarımcının tasarımlarındaki en önemli çıkış noktasını ihtiyaçları belirlemiştir (Bayraktar, vd., 2012: 10-18). Tasarımcıların doğadan öğreneceği çok şey bulunmaktadır. Doğa, ilham verici, öğretici, eğitici ve destekleyici bilgiler verir (Düzenli, vd., 2017: 44-47). Bu sebepten mimarlar, endüstriyel tasarımcıları ve tekstil tasarımcılarının tabiatı keşfedeceği çok şey bulunmaktadır. Zira doğaya öykünme, öğrenmeye yardımcı olan, yeni bilgilerin edinilmesini sağlayan, tasarımlara ilham veren bir süreçtir. Tasarımcılar doğaya öykünerek, tasarım problemlerini yaratıcı bir şekilde çözümlenmektedir. Doğaya öykünme veya taklit etmede, doğadan tasarıma konu aktarılırken geniş bir bakış açısıyla değerlendirilir ve öğrenme, esinlenme ve yorumlama ile çağrışım yapılarak fikir aktarılır. Doğadan yansıma olarak ele alınır. Doğadan öykünmenin hem şekilsel hem fonksiyonel bir süreci vardır. Tasarımın şekil dış görünüşü, öykünme seviyesini, hangi malzemeden yapıldığı, yapı olarak nasıl yapıldığı, sürecin nasıl ilerlediği, işlevsel olarak ne yapabildiği v.b sualleri cevaplayan alt sınıflardan meydana gelmektedir (Düzenli ve Alpak, 2016: 16)

Yaratıcılık-Doğaya Öykünme-Tasarım Süreci İlişkisi

Tasarımda yaratıcılık, farklı açıdan düşünebilme, dayatılan fikirlerin dışında çıkma ve başkalarından değişik fikirler üretebilmesidir. Sorunlara çıkış yolu bulması, başka açılardan yaklaşma, yepyeni bir ilişki kurma veya mevcut olan fikirler arasında bağlantıyı yeniden oluşturabilme, endişeden uzak-hızlı-özgür ve sürükleyici düşünebilme ve tüm bunları tasarıma yansıtabilme. Tasarım eğitiminin hedefi, araştırma ve özelleştireni yapabilen, sorgulayan, fikirlerini açıkça ortaya koyan, üretken, esnek düşünen, yaratıcı bireyler yetiştirmektir (Uzunarslan ve Polatkan, 2011: 2).

“Yeni ve alışılmamış bir şeyin ortaya konması” yaratıcılık süreci olarak adlandırılmaktadır. Yaratıcılık süreci boyunca başka yollar takip etme, şablonun dışına çıkma, tanınmayana eğilmekten çekinmemek, düşünceler arasındaki bağlantılarda diğerlerinin göremediği noktaları görebilme, değişikliklere açık olma gibi fikir süreçleri ve karakter özelliklerini vurgulanmaktadır (Öncü, 2003: 222).

Eski tarihlerden bu yana radikal bir evrim sürecinden geçerek günümüze gelen, insanın tüm duyuşsal ve düşünsel becerilerini içeren yaratıcılık ve yaratıcı düşünce, tüm bilim alanları için eğitimin temel çıktıları arasındadır (Özkan, vd., 2016: 137).

Yaratıcılık, sunulanı derhal kabullenmeyen, yepyeni ve değişik çözüm yolları arayan, özgün düşünceler, icat ortaya koyan, uygulayıcı bir teori ve mamül geliştiren, yazınsal bir faaliyet yapan, yeni bir tasarım ürün olarak da ele alınmaktadır. Yaratıcı düşünme birçok yeteneği barındırmaktadır. Yapılan araştırmalarda yaratıcılık, problemlere hassasiyet göstermek, alışılmışın dışında değişik fikirler üretebilmek, farklı yaklaşımlar kullanmak, uyarıları dikkatli bir şekilde işleyip geliştirme, istenilen yoldan farklı bir yol bulma vb. yetenekleri kapsamaktadır (Torrance ve Goff, 1989: 136-137).

Doğaya öykünme, hem şekilsel hem de fonksiyonel açıdan bitimsiz türde tasarım sunmaktadır. Çözümü olmadığı düşünülen birçok konuda doğayı müşahade etmek doğadaki mevcut çıkış yollarından tasarımcılar faydalanmaktadır. Tabiatın inanılmaz güzellikte sanatlar sergilenmektedir. İnsanı şaşırtan görsel çekiciliğe sahip sanat eserlerine her yerde izlemek muhtemeldir. Doğadaki kendiliğinden var olan oluşumları gözlemlemek doğal materyallerin kullanımı, dönüşüm, yenilenme gibi kavramları birçok sanatçı tasarımlarında kullanmaktadır.

Görsel 1: Doğadan esinlenilerek yapılan tasarımlar (URL 1)

Doğadaki oluşumlardan etkilenilerek yaratıcı ve özgün tekstil ve dokuma kumaş tasarımları yapmak ürünün başkalarından farklılaşmasını sağlamaktadır. Tasarımcı sürekli bilinmeyen ve güncel olanı bulmak materyal, yöntem ve örgü ile ilgili yeni değerlendirmeler getirmek güzellik ve somut anlamda da yaratıcılığı ortaya çıkarmaktadır.

Tasarımcının, eserleri kullandığı materyal ve tekniklerle oluşmaktadır. Sanatçının yansıtmak istediği düşünce, ve o düşünceyi iletmek için uyguladığı materyalin özelliği, yaratı sürecinde önemli değerdir. Eserlerinde kumaş kullanan tasarımcılar, kumaşların dokusal görsel niteliklerinden ve çağrışımlarından yararlanmakta, materyalle kişisel bağı kurmaktadır

Kumaş yüzey çalışmalarında faydalanan tekstil materyal çeşitliliği, sanatçılara, iletmek istedikleri mesajı aktarmada yararlanabilecekleri sonsuz olasılıklar sunmalarını sağlamaktadır.

Tekstil materyal ve teknikleriyle yapılan faaliyetlerde renk kullanımı önemlidir. Doğal malzemeler olan pamuk, keten doğal renkleriyle kullanıldığı gibi, şekillendirildikten sonra boyanarak da görülmektedir. Renklerin nasıl kullanılacağı sanatçının yaratmak istediği etkiyle alakadardır.

Ürün tasarımında malzeme, bir eserin oluşturulmasında temel kaynaktır, kumaşın desenine dokusuna etki eden, tasarımı etkileyen en önemli kriterdir. Malzeme, eserin sanat değerini ortaya koymasında da etkilidir. Ürünün istenilen şekilde üretilmesinde, istenen özellikleri taşımasında, tasarımın istenen noktaya gelmesinde malzemenin etkisi yadsınmazdır. Dokumada kullanılan lifin türü, iplikteki büküm, renk, dokuma örgü çeşidi kullanılan baskı, işleme kumaşın görüntüsünde farklılık oluşturmaktadır.

Sanatsal faaliyetlerde kullanılan materyallerin çeşitlenmesiyle tasarımcılarda algı değişmektedir. Tasarımda malzemenin anlamlandırılması da farklılaşmaktadır. Doğal malzemelerde yapılan müdahalelerle özgün eserler ortaya konmaktadır.

Doğadaki Oluşumlar

Mantarlar

Mantarlar, Fungi aleminde yer alan canlılardır. Doğada ve insan yaşamında sonsuz faydaları ve kullanım alanları bulunmaktadır (URL 2). Dünyanın hemen her yerinde mantarlar yaşamaktadır. Mantarlar, doğada besin döngüsünü sağlayan ayrıştırıcılarıdır. Ekolojik olarak önemli canlılardır. Mantarlar insanlık tarihi açısından büyük öneme sahiptir. Ekosistemin önemli parçalarıdır. Son iki milyar yıldır bitki ve hayvansal yapıları çürüttükleri bilinmektedir. Mantarlar nemli olan her yerde yetişmektedir (URL3). Doğada yüzlerce çeşit mantar bulunmaktadır. Dünyadaki varlıkları insanlardan çok daha öncesine dayanan mantarlar, binlerce farklı türe bulunmaktadır. Mantarların yer altına uzanan misel ağları, ekosistemin döngüsü ve bitkilerin gelişimi açısından oldukça önemli bir role sahiptir (URL 4). Toprağa dökülen sporlar rüzgarla ya da böceklerle çevreye dağılmakta ve toprakta yıllarca yaşayabilmektedir. Mantarlar nemli ortamlarda gelişirler, bu nedenle yağmurlardan sonra topraktaki sporlar çimlenerek mantarları oluşturmaktadır. Mantarlar, genellikle ormanlık alanlarda, ağaç altlarında ve ağaç kütükleri üzerinde, çayır alanlarda senenin belirli mevsimlerde doğal olarak yetişmektedir. Yetiştirme evreleri, ekolojik şartlara bağlı olarak çoğunlukla ilkbahar ve sonbahar aylarıdır. Serin bölgelerde, yaz aylarında görülen çeşitleri de bulunmaktadır (URL 5).

Görsel 2: Doğada kendiliğinden yetişen rengarenk mantarlar URL 5-6-7

Görsel 3: Doğada kendiliğinden yetişen rengarenk mantarlar URL 8

Pas

Bir malzemenin bulunduğu ortamla etkileşime girmesi sonucunda bozunması ve işlevini kaybetmesidir; geriye dönüşü olmayan bir hasardır. Paslanma enerji vererek metalik hale dönüştürdüğümüz malzemelerin doğadaki kararlı hallerine dönme isteğinin sonucudur (URL 9). Metalin rutubetli, nemli ve asitli zeminlerde bulunmasından dolayı pas oluşmaktadır. Metal çeşitlerine göre pasın rengi değişmektedir. Metal iyonlarının oksijen iyonlarıyla reaksiyona girmesi sonucunda kıvılcımsı, yeşilimsi veya sarımsı bir tabaka oluşmaktadır. Metallerin büyük kısmı doğada karışım haldedir. Bu karışımlara malzeme eklenerek metal veya alaşım üretilmektedir. Üretilen metal ve alaşımların tekrar kararlı durumda oldukları karışım haline dönme eğilimindedir. Bu sebeple metaller, içinde bulundukları ortamdaki maddelerle reaksiyon girerler. İyonik duruma geçen metaller, daha sonra karışım haline dönerler. Böylece kimyasal değişime geçerler. Neticede, metallerin; fiziksel, kimyasal, iyonik ve elektriksel niteliklerinde değişiklikler oluşmaktadır. Metal malzemelerin bozunma tepkimesi ve bu tepkimeye sebep olduğu zarar paslanma olarak adlandırılmaktadır (URL 10).

Şekil: 4 Pas oluşumu URL 11-12

Görsel 5: Pas oluşumu URL 13-14

Tekstil Yüzey Tasarımı

Sanayi İnkılabından sonra bütünüyle yeni bir tarza girmeye başlayan dünya, 19. yüzyılda şahit olduğumuz sanatsal değişimlerin başlıca sebebi olmuştur. 19. Yüzyılda modernlik tecrübesini tüm karmaşıklığı ile göstermeye çalışan sanatçılar, modern dünyanın görünümünün ötesinde modernliğin ruh halini anlamaya başlamışlar, yeni konular yanında yeni formlar ve teknik arayışlarla güzel duyurun hedefleyerek izleyicinin görme biçimlerini ve algısını değişime uğratma çabasında olmuşlardır. 20. yüzyıl sanatı bu gayretin sonucudur (Antmen, 2008: 18). Sanayi İnkılabıyla birlikte tasarım; insan hayatında yeni bir anlayış haline gelmiştir. Tekstil ve giyim ürünleri açısından bakıldığında; tekstil yüzey tasarımı ortaya çıkmıştır.

Latince “textilis”, Fransızca ve İngilizce “textile” olan tekstil kelimesi, dar anlamda dokuma ve dokumacılık olarak açıklanmaktadır (Ergür, 2002: 265). Tekstil, örme üretim yöntemleri ve keçeletirmeyi de kapsayan liften ipliğe, kumaştan giysiye kadar tüm süreçtir (Gür, 2014: 3).

Yüzey tasarımı ise, renk ve biçimin uyumlu birlikteliğidir. Tekstil yüzey tasarımı, üretim yöntemlerinin özelliklerine göre boyut, renk gibi değişimlerle kullanım amacına göre uygun hale getirilmektedir. Tekstil yüzey tasarımı, yapısal olarak elde edilen ürünün yüzeyinin dekore edilmesi, desen ya da görsel doku oluşturma amacıyla biçim ve renklerin düzenlenmesidir (Gür, 2014: 5-6-7).

“Designare” kelimesinden gelen dizayn (design) Latince de biçim vermek, temsil etmek demektir. Günümüzde tasarım olarak kullanılmaktadır (Tunalı, 2004: 12). Tasarım, insanların ihtiyaçlarını gidermeyi amaçlayan,

“İşlev, görünüm gibi her yönden yüksek düzeyde yenilik getirici, yarı karmaşık yarı disiplinli bir olgudur. Dilimize "Tasarım" olarak yerleşen sözcük aslında Latince kökenlidir. Latince "de + ignare kökünden gelir ve "işaret etmek", "belirtmek", "planlamak", "resmetmek, "bir model veya şekil olarak kurmak anlamına gelmektedir” (Sezgin ve Önlü, 1992: 84). “Surface Design Association (Yüzey Tasarım Birliği) tarafından yapılan tanıma göre yüzey tasarımının tanımı şöyledir. Lifin, kumaşın renklendirilmesi, desenlendirilmesi ve yapılandırılmasıyla boyama, renklendirme, baskı, dikiş, süsleme, dokuma, örme, keçeletirme ve kâğıt yapımı gibi işlemlerin yaratıcı keşiflerini kapsamaktadır” (Miless ve Beattie, 2011: 90).

Yaratıcılık, herkesten farklı düşünmek, amaç doğrultusunda sıra dışı oluşum becerisidir.

“Batı dillerinde karşılığı “Kreativitaet; Creativity “ olan “yaratıcılık” latince “creare” sözcüğünden gelmektedir. Bu kelime “doğurmak, yaratmak, meydana getirmek” anlamındadır. Bu durum devingen, dinamik bir süreç olma niteliğini de saklı tutmaktadır” (Öztunç, 1999: 13).

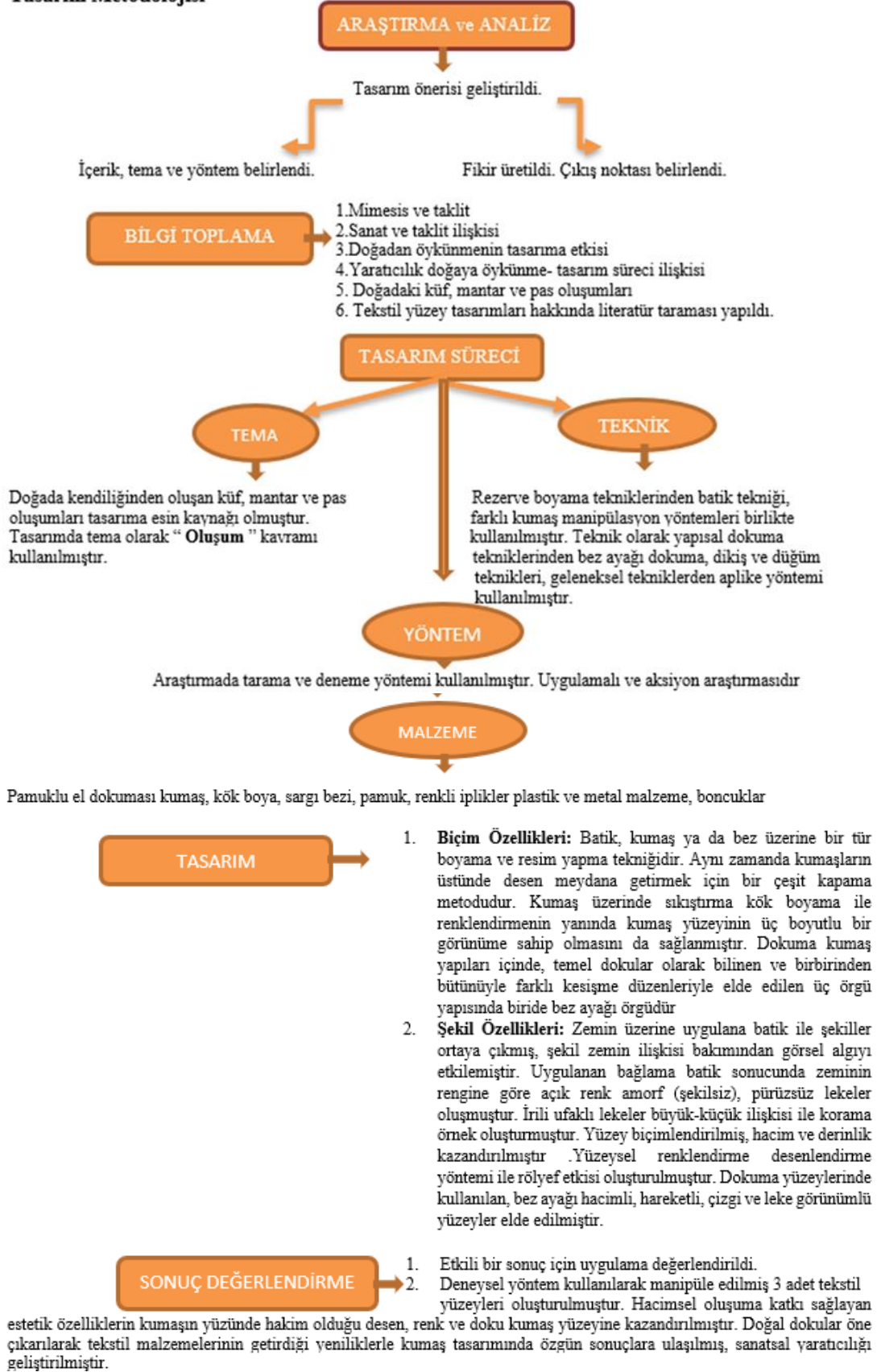
Kumaş yüzey tasarımlarında tasarımcılar, el işçiliği tekniklerinden yararlanmaktadır. Geleneksel tekniklerden dikiş, nakış veya applike teknikleri kumaşa desen doku oluşturulmasında yüzeye çeşitlilik katmada moda sektöründe kullanılmaktadır. Tasarımcılar çağın bu hızlı değişimini yakalamak için, kendini sürekli olarak yenileyen ve değiştiren doğadan etkilenmekte kendi alanlarına uygulamaktadır. Bu konuyu ele alış özgün ürünlerin oluşmasına olanak vermektedir. Bilhassa kumaşın yapısındaki farklılaşma ve tekstil dışı malzeme kullanımı görsel olarak tasarımların farklılaşmasını sağlamıştır. Yapıtlarda, giyilebilir sanat çalışmaları moda dünyasına kaynak oluşturulmaktadır.

Tekstil ürünlerinin fonksiyonelliğinin yanında kullanıcıların beğenisine uygun olması da gerekmektedir. Estetik açıdan da ürünlerin geliştirilmesi için tasarımcılara gereksinim duyulmaktadır. Kumaşlar, birçok çeşitliliği ile yünden, pamuğa, ipekten keçeye, kürkten, dantele, tasarımcılar için sonsuz bir malzeme kaynağıdır. Kumaşlar ürünü meydana getiren malzeme aynı zamanda sanat nesnesini olarak da görülmektedir. Tekstil aksesuarları düğme, fermuar, püskül, kordon, zımba, gibi çok yüzeyli sanatsal tekstillerde kullanılmaktadır. Tekstil yüzeylerinde farklı materyaller plastik, metal, cam, kâğıt gibi hammaddele, taş, kemik, sünger, ahşap gibi doğal malzemelere, yer verilmektedir. Kumaş yüzeylerinde pek çok değişiklik yapılmaktadır. Dokuma yüzeylerde farklı dokuma örgülere desen oluşturulmaktadır. Düz bir dokumada, farklı malzemeler; danteller, fistolar, kurdeleler, kordonlar, fitil, fırır, sutaşı püskül, saçak gibi aksesuarlar dokumalarda estetik görünümü zenginleştirmektedir. Yüzeyde oluşan motif ve desenlerin, çizgi ve noktaların dokusal yüzeylerde belirli ölçü, ritim, kompozisyonda ve estetik anlayışta olması ve dokumaya özgünlük katmaktadır. Dokumanın örgüsü , sıklığı ve rengi ile bütünleşmesi, dokuma yüzeyinde çeşitlilik oluşturmaktadır.

Tekstil yüzey tasarımlarında, batık, kumaşın aşındırılması, yükseltilmesi, yapısının bozulması gibi türlü müdahaleler kullanılabilir. Dikiş gibi birleştirici tekniklerin birlikteliğinden yüzey tasarımlarında farklı etkiler ortaya çıkmaktadır. Görsel düzenlemeler ve çeşitli malzemelerin kullanılması ile yeniyi arama, belirli bir form arayışına gidilmemesi, bilindik ezberlenmiş formların yıkılması ve malzemeye bakış açısının değişmesi önemlidir.

Tablo 1 Metodoloji

Tasarım Metodolojisi

Bulgular ve Yorum

“Araştırma, temelde, bir arama, öğrenme, bilinmeyi bilini yapma, karanlığa ışık tutma, kısaca bir aydınlanma sürecidir; mevcut durumdan özlenen duruma geçebilmek için gerekli kararları almada zorunlu olan verileri toplatıp değerlendirmedir” (Karasar, 2013: 22). Araştırma, her tasarım sürecinde hayati önem taşıyan, uygulama aşamasında ilham veren, bilgi ve yaratıcı bir istikamet sağlayan süreçtir.

Araştırmada tekstil yüzey tasarımları meydana getirmek için düşünce olarak “doğada oluşan farklı renklerdeki mantarlar ve pas oluşumu” görüntüleri seçilmiştir. Çağlar boyunca birçok sanatçıya ilham olan “doğa” günümüzde de heyecan ve bilinmezlikler sunmaya devam etmektedir. Tema; boyama tekniklerinden batık tekniği ve dokuma tekniği farklı kumaş manipülasyon yöntemleriyle birlikte; form, biçim ve fikirlerle geliştirilmiştir.

Tekstil kavram günümüzde çok farklı boyutlara ulaşmıştır. Bu da beraberinde tekstil tasarımının genişlemesine çok boyutlu düşünülmesine sebep olmuştur. Malzeme çeşitliliği ile birlikte fonksiyonu gelişmiştir. Bu nedenle makalenin amacı, doğada kendiliğinden oluşan mantar ve pas oluşumlarından öykünerek farklı kumaş tasarımları ortaya koymaktır. Çünkü günümüzde diğer alanlarda olduğu gibi tekstilde de ürün işlevsellikten ibaret değildir. Estetik özellikler de önemlidir. Bu çalışmada ele alınan tekstil yüzey tasarımı, yapısal olarak elde edilmiş bir tekstil ürününün yüzeyi doğadan ilham alınarak dekore edilmiştir. Görsel doku oluşturma amacıyla biçim ve renkler düzenlenmiştir. Deneysel çalışmalarda çeşitli lifler, iplikler ve sentetik malzemeler kullanılmıştır. Tekstil liflerinin, ipliklerinin ya da sentetik malzemelerin birlikteliğinden çeşitli dokular ortaya çıkmıştır. Tekstil birleştirme yöntemi olan dikiş ve süsleme tekniklerinden birçok el iğnesi nakış tekniklerinin de kullanılması ile estetik değerler arttırılmıştır. Dikiş, yüzeyde tasarım öğelerinden çizgi olarak değerlendirilebilir.

Tekstil yüzey tasarımlarının gerçekleştirilebilmesi ve bütünlük oluşturmaları nedeniyle tema oluşturulmuştur. Ortaya konan tema istikametinde, dokuma yüzey oluşturma, batık, dikiş-nakış teknikleri, ve aplike gibi uygulamalarla kumaş yüzeyleri değiştirilerek üç adet farklı tekstil yüzeyi oluşturulmuştur. Oluşturulan tekstil yüzeylerinin; tasarım ve uygulama aşamaları detaylı bir biçimde yorumlanmıştır. Çalışmada tekstil yüzey tasarımları oluşturulması için tema olarak “doğada oluşan farklı renklerdeki mantarlar ve pas oluşumu” görüntü ve sembolleri seçilmiştir.

1. ve 2. tasarımda kumaş batık tekniğinde boyanmıştır. Batık tekniğinde kumaş boyamadan önce bağlanarak, bazı bölgelerde boyanın kumaşa nüfuz etmesi engellenmektedir. Kumaş çözülüp kurutulduğu zaman boyanmamış kısımlar kumaş üzerinde desen oluşturmaktadır. Kumaşın boyanmadan dikilmesi de ayrı bir yöntemdir. İplikler sıkıca çekilerek yine boyanın nüfuz edemeyeceği alanlar yaratılmış olur. Kumaş boyamadan önce büzülmesi veya katlanması ile ilginç efektler yaratabilir. Batık boya çok eski zamanlardan beri kullanılmaktadır ve ilginç tarihi vardır (Udale, 2014: 63).

3. Tasarımda bez ayağı örgüde dokuma yapılmıştır. Bir dokuma kumaş, kumaş boyunda devam eden çözgü iplikleri ve kumaş eninde dokumayı oluşturan atkı ipliklerinden meydana gelmektedir.

Kumaş Manipülasyonu ve Yüzey İşlemleri

Manipülasyon, yönlendirme, güdümlenme anlamındadır. Bilgileri seçme, ekleme ve çıkarma yoluyla değiştirmek anlamına gelmektedir (Fırat, 2008: 22). Manipülasyon en temel anlamıyla, bir hedef doğrultusunda, hedefe uygun biçimde verinin yeniden düzenlenmesidir. Yapılan işin inandırıcılığını artırmak için yapılan yanıltmalı işlemlerdir (Atan, vd., 2013: 66).

Bir kumaş yapılandırıldığında farklı türde yüzey işlemleriyle değiştirilebilir, kumaşa desen, renk ve doku eklenebilir. Tekniklere, baskı, ilmek, kumaş manipülasyonu, boncuk işi ve süsleme dahil edilebilir (Udale, 2014: 63). Kumaşın belirli bir bölge veya tamamına uygulanabilen nakış ve kumaş manipülasyonu kumaşın görünümünü iyileştirmek için kumaşın yüzeyinde süs amaçlı uygulanabileceği gibi dekoratif yada ürünün işlevselliğini tamamlamak amaçlı yapılmaktadır. Dikiş ve düğümler kumaş yüzeyine doku ve desen kazandırır (Udale, 2014: 63). Çağdaş kumaş tasarım ve uygulamalarında “manipülasyon” önemli bir olgudur. Teknolojik gelişmeler karşısında tasarımcılar bir öncekini sıradanlaştıran tasarımlar yapmaktadır.

Aplike Tekniği: Aplike bir kumaş parçasının başka bir kumaşa dekoratif amaçla monte edilmesidir. Kumaş parçaları altta kalan kumaşa monte edilir.

Süsleme: Kumaşa yüzey ekleme yapmanın bir diğer yolu işleme yapmaktır (Sorger ve Udale, 2013: 100). Kumaşa, üç boyutlu ve dekoratif bir etki vererek kumaşın yüzeyini ilgi çekici kılmak bir yolu süslemedir. Boncuk, payet, ayna, çekirdek, kabuk, çakıl ve tüyler kumaşa renk, desen, yüzey dokusu kazandırmak için kullanılır (Udale, 2014: 108).

Süsleme temelde iki sınıfa ayrılmaktadır. 1. Strüktürel, 2.Uygulamalı: Strüktürel süsleme tesadüfi veya yapma olabilir. Malzemenin doğal özelliği kendiliğinden süsleme etkisi taşıyorsa tesadüfidir. Malzemenin işlenmesinden doğan süsleme ise yapmadır (Read, 1973: 173).

Strüktür: Birimlerin bir araya gelmesiyle oluşan sistemler bütünüdür. Herhangi bir objenin iç yapısal dokusu anlamındadır. Doğa, tasarım oluşturmada ilham veren en önemli kaynaktır. Doğadaki strüktürel yapı, çeşitlilik bakımından da oldukça zengindir. Tasarımcılar doğal strüktürü inceleyerek gözlem yaparak, bu bilgilerle yaratıcılıklarını geliştirerek yeni özgün ürünler ortaya çıkarır (URL 15)

Hacim oluşturulduğunda kumaş drapeli bırakılabilir şekil alması için strüktüre gereksinim duyulabilir, çalışmada hacim vermek için sargı bezi kullanılmış keçelerle dolgu yapılarak hacim desteklenmiştir. Strüktür oluşturmak için, keçe dolgular kullanılarak kumaşa üstten döküm vererek alışlagelmişin dışında bombeler oluşturulmuştur. Özel dikiş teknikleri kullanımı, sık yoğun dokunmuş bir kumaşla, gevşek dokuduğunuz kumaşı birleştirdiğinizde strüktür oluşturulabilir.

Renkler ve Eğilimler: Renk ilkelerini bilmek, tekstil tasarımı ve moda koleksiyonunda renklerin nasıl bir araya getirileceğini bilmek önemlidir. Tasarımcılara sunulan kumaşlar eğilimlerden etkilenir. Kumaşın rengi, lifi ve tuşesi eğilim bilgilerine göre tasarlanmış ve üretilmiştir. Başarılı bir kumaş koleksiyonu oluşturmak için renk ele alınmalıdır. Renk eğilim bilgilerinden etkilenmektedir. Çoğu modacı renk esintisini doğadan almaktadır.

Doku ve Hacim: Tekstil tasarımında, tasarım öğelerinden renk, leke, doku; öne çıksa da tüm öğe ve ilkeler bir bütünün parçaları gibidir.

Nesne ve varlıkların dış yapı özellikleri dokuyu (tekstürü) oluşturmaktadır. Yüzeylerin “dokunsal değerleri” ne doku adı verilmektedir. Bu doğanın kendi yapısal özelliğidir. Bu tür dokulara “gerçek doğal” dokular denilmektedir (Atalayer, 1994: 194). Bu çalışmada doğada kendiliğinden yetişen rengarenk mantarların dokusu yüzey çalışmalarında ilham kaynağı olmuş doğaya öyküme taklit ile çalışmalar yapılmıştır.

Doku, Türkçe sözlükte, biyolojik anlamda “bir vücudun veya bir organın yapı öğelerinden birini oluşturan hücreler bütünü” mecazi anlamda ise “bir bütünün yapısı ve özelliği” olarak tanımlanmaktadır (Türkçe sözlük, 1992: 392). Doku, cisimlerin gerçek dış yapı durumudur. Doğadaki her şeyin bir doğal dokusu vardır, dokunsal ifade ve etkiler, pürüzler, kayganlıklar, düzlükler, yumuşaklıklar, sertlikler, girinti ve çıkıntılardır (Atalayer, 1994: 194). Doku, bir kompozisyon çabasıdır. Görsel öğelerin bir araya getirilerek veya tekrarlayarak kendi kimliğini kaybetmesi belirli düzen içinde bir araya gelerek yeni görsel etki oluşturmıştır (Özsoy ve Ayaydın, 2015: 55). Doku bir ürünün görsel ve dokunsal özelliklerini zenginleştirir. Bir kumaşın nasıl hissettirdiğidir.

Doku, insanda aynı anda görme ve dokunma duyularını harekete geçirmektedir. Görülen her şeyin bir dokusu, dış yapısı bulunmaktadır. Dokunun temel özelliği bir birimin monoton bir biçimde üretimidir. Doku kumaş türlerinin anlatımında önem kazanmaktadır. Modelin anlam ve değer kazanmasında tanımlayıcıdır (Komşuoğlu ve diğ, 1986: 72-78).

Doğal doku, adından da anlaşılacağı üzere doğada kendiliğinden var olan dokulardır. Doğal dokunun gerçek dokudan farkı insan eliyle şekil almasıdır. Gerçek doku ister insan eliyle olsun ister kendiliğinden olmuş olsun üç boyutlu bir şekle sahip tüm varlıkların sahip olduğu dokulardır (Özsoy ve Ayaydın, 2015: 55). Makalede, doğada kendiliğinden yetişen rengarenk mantarların ve pasın doğal dokusu çıkış noktasıdır. Kumaş yüzeylerinde bu doğal dokular taklit edilerek kumaş manipülasyonu yapılmıştır. Görsel doku, doğada bulunan gerçek dokuları yüzey üzerinde taklit etme sonucunda ortaya çıkan dokulardır. Bu çalışmada tekstil yüzeylerinde görsel dokular oluşturulmuş pürüzlü, kabarıklar ve çukurlar oluşturularak yapay dokular elde edilmiştir.

Kumaşlarda büzgü, pili yaparak hacim elde etmek mümkündür. Hacim ayrıca, şekil vermek için dikişler, nakışlar, pensler aracılığı ile yaratılabilir. Yapılan yüzey tasarımlarında sargı bezi hacimli, büzgülü kullanılarak kumaş yüzeyinde, düzensiz, gelişigüzel toplamalar meydana gelmiştir, rölyef etki oluşturulmuştur.

1.Model

Yüzey Tasarımları İçin Esinlenilmiş Görseller

Görsel 6: Doğada kendiliğinden yetişen rengarenk mantarlar URL 16-17

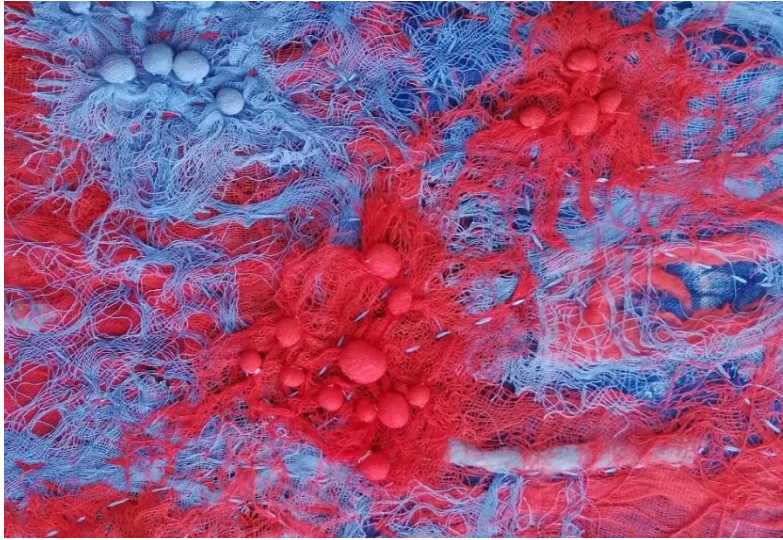

Görsel 7: Doğada kendiliğinden yetişen rengarenk mantarlar URL 18-19-20

Yukarıda görselleri bulunan doğada kendiliğinden oluşum gösteren farklı renklerdeki mantarlardan esinlenerek kumaş tasarımı yapılmıştır. Doğal pamuktan el tezgahında dokunarak üretilmiş bez ayağı kumaşa doğal boyalarla teyelli batık yapılmıştır. Dokuma kumaş, sıkıştırma kök boyama ile renklendirmenin yanında kumaş yüzeyinin üç boyutlu bir görünüme sahip olmasını da sağlamıştır. Zemin üzerine uygulana batık ile şekiller ortaya çıkmış, şekil zemin ilişkisi bakımından görsel algıyı etkilemiştir. Leke şeklin bir başka ifade biçimidir. Uygulanan teyelli batık sonucunda zeminin rengine göre koyu amorf (şekilsiz) pürüzsüz lekeler oluşmuştur. Doğal boyalarla boyanan sargı bezleri yüzeyde biçimlendirilerek, ipliklerle yüzeyde dikiş teknikleri kullanılarak applike edilmiştir. Sargı bezleri bükülerek, iplerle bağlanmış, bombeli görüntü elde edilerek, doğal görümlü doku sağlanmıştır. Dalgalı, kıvrımlı ve dolgun görünümü, inişli çıkışlı özelliğinin kumaş yüzeyine taşınmasıyla, kumaş yüzeyinde rölyef algısı oluşmuştur. El dikiş teknikleri ile kumaşa biçim, hacim yada strüktür vermek için farklı renklerdeki sargı bezleri yüzeye dikilmiştir.

Teyel dikiş tekniği ile yüzeye aplikeler yapılmış, tümsekli, pütürlü yüzey etkileri ortaya koymuştur. Zemin kumaşına boyut ve doku katan bir yüzey tasarım tekniği olan applike ile, etki ve vurgu artırılmıştır. Dikiş ile

tutturulmuş farklı tonlarda kumaş parçaları, büyük- küçük ilişkisi ile korama örnek oluşturmuştur. Optik tesirler (düzenli tekrar etmeyen ama belirli bir sistematik içinde tekrarlayan birimlerin oluşturduğu doku) ile doku oluşturulmuştur. Vurguyu arttırmak için yüzey biçimlendirilmiş, hacim ve derinlik kazandırılmıştır. Estetik özellikler zenginleştirilmiş, görsel değişim yaratmış, yüzeysel renklendirme desenlendirme yöntemi ile malzemenin bir yüzeyinde yoğunlaşan hacimsel oluşuma katkı sağlayan estetik özelliklerin kumaşın yüzünde hakim olduğu desen, renk ve doku kazandırılmıştır.

Görsel 8: Dilber Yıldız Kumaş Tasarım Çalışması

2.Model

Yüzey Tasarımları İçin Esinlenilmiş Görseller

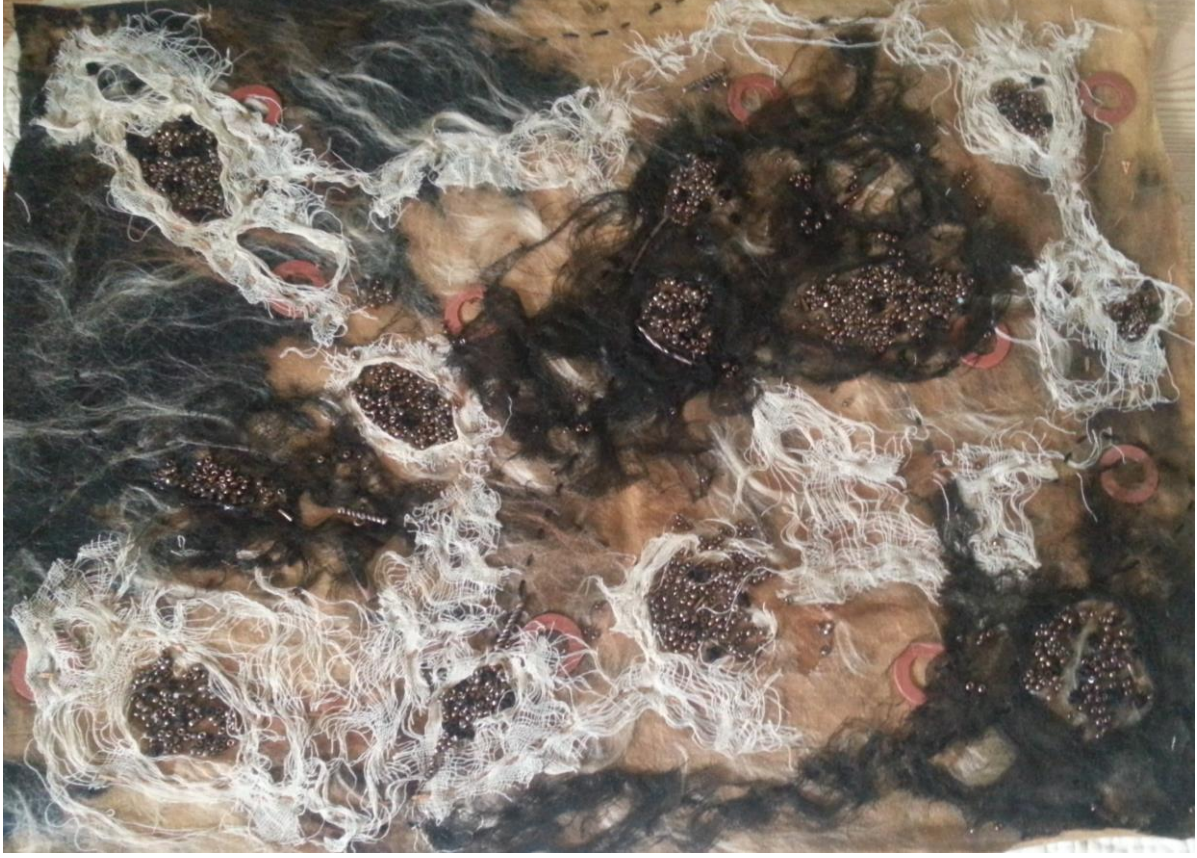
Görsel 9: Doğada kendiliğinden yetişen mantarlar URL 21-22-23

Görsel 10: Doğada kendiliğinden yetişen mantarlar URL 24-25

Yukarıda görselleri bulunan doğada kendiliğinden oluşum gösteren siyah ve kahverengi mantarlardan esinlenerek kumaş tasarımı yapılmıştır. Doğal pamuktan el tezgahında dokunarak üretilmiş bez ayağı kumaş kök boya ile siyah renkte boyanmıştır. Kumaş yüzeyine çamaşır suyu ile açmalar yapılarak şekiller ortaya çıkmış, şekil zemin ilişkisi bakımından görsel algıyı etkilemiştir. Yüzeyde doğal lekelenmeler oluşmuştur. Doğal boyalarla boyanan sargı bezleri ve keçeler kumaş yüzeyinde bazı yerlerde inceltirilip bazı yerlerde sıkıştırılarak biçimlendirilmiştir. İpliklerle yüzeyde dikiş ve düğüm teknikleri kullanılarak applike edilmiştir. Doğal görünümlü doku sağlanmıştır. Dalgalı, kıvrımlı, tümsekli, inişli çıkışlı özelliğinin kumaş yüzeyine taşınmasıyla, kumaş yüzeyinde rölyef algısı oluşmuştur. El dikiş teknikleri ile kumaşa biçim, hacim yada strüktür vermek için farklı

renklerdeki sargı bezleri yüzeye dikilmiştir. Plastik ve metal malzemeler kullanılarak yüzeye form, hacim ve derinlik kazandırılmıştır. Boncuk işleme kumaşa farklı doku özelliği kazandırmaktadır. Boncuklar, kumaşa ışığı yansıtan zengin bir görüntü vermektedir. Malzemenin bir yüzeyinde yoğunlaşan hacimsel oluşuma katkı sağlayan estetik özelliklerin kumaşın yüzünde hakim olduğu desen, renk ve doku kazandırılmıştır.

Görsel 11: Dilber Yıldız Kumaş Tasarım Çalışması

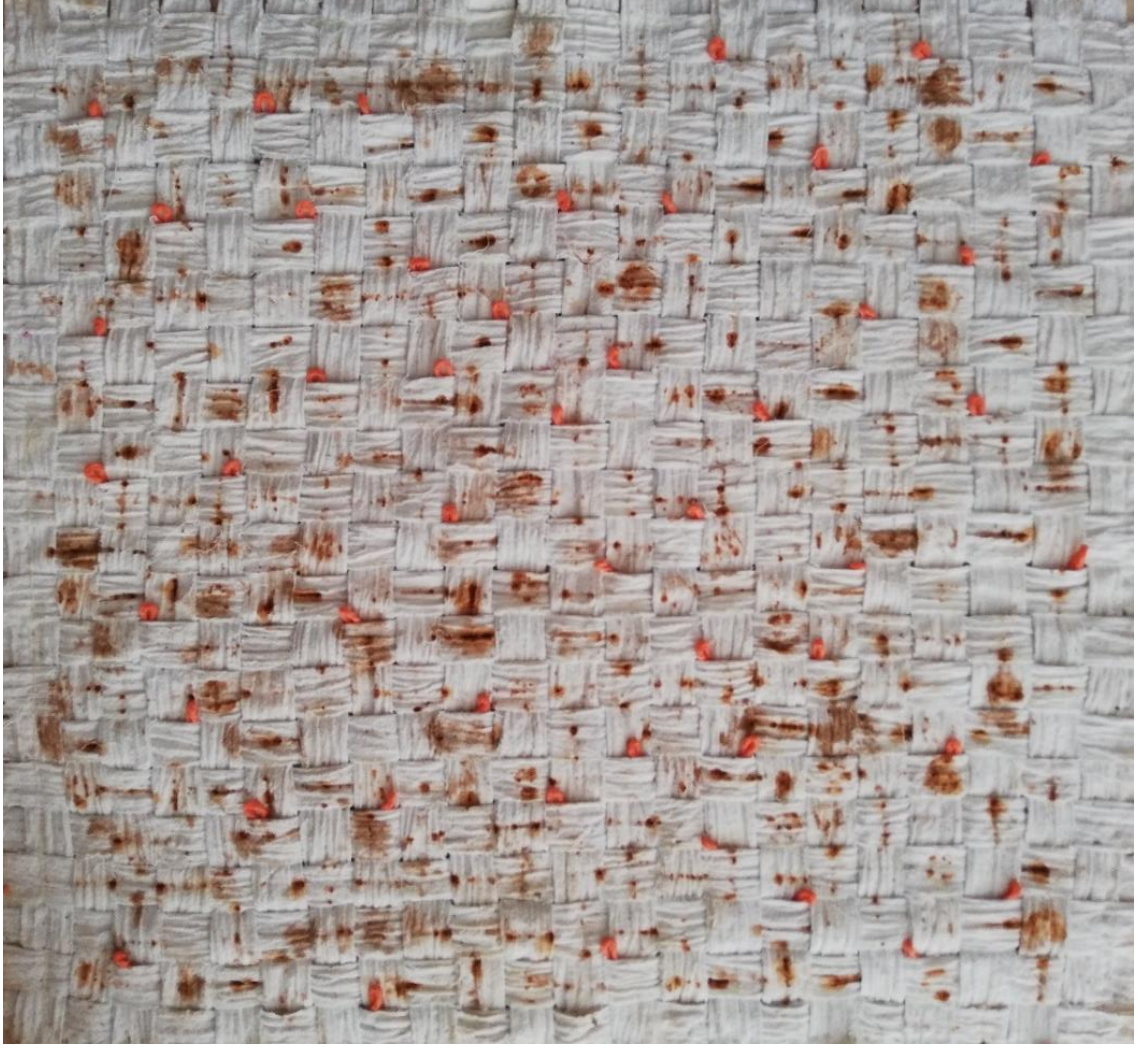
3.Model

Yüzey Tasarımları İçin Esinlenilmiş Görseller

Görsel 12: Pas Oluşumu URL 26- 27

Atkı ve çözgü ipliklerinin birbirinin bir altından, bir üstünden geçtikleri bir kesişme düzeninde yapısal yüzey elde edilmiştir. Dokuma yüzeyinde kullanılan, bez ayağı örgüde, hammadde, şeritlerin kalınlığı, fiziksel özellikleri, sıklığı, dizilişi dokuma tasarımlarına doğal doku katmış, teknik ve görsel değişim yaratmıştır, ışık gölge uygunlukları ortaya çıkmış, kullanılan hammaddeye göre hacimli, hareketli, çizgi görünümlü yüzeyler elde edilmiştir. Bu örgü yapısında çözgü ve atkı iplikleri kumaşın her iki yüzünde de eşittir. Bez ayağı örgü yapıda eşit dağılım gösterdiğinden homojendir. Bez ayağı dokumada oluşan düz çizgi rahatlık sakinlik hissi vermektedir. Renklerin açık koyu etkisi bez ayağı örgünün monotonluğunu azaltmaktadır. Yön ögesinin oluşturduğu etki, bez ayağı örgü ile yüzeyde durağanlığı ifade eden yapıya dönüşmüştür. Tasarımda, farklı malzeme, atkıda ve çözgüde pamuklu el dokuması kumaş kullanılmıştır. Atkıda ve çözgüde şeritler halinde kesilen kenarlarından iplik çekilmiş, tüylendirilmiş el dokuması kumaş kullanılmış görsel özellikleri zenginleştirilmiştir. Farklı malzeme, teknik, örgü ile yapılan tasarımda kabarık, havlı, tüylü, rölyef etki, olarak değerlendirilen yüzey etkileri görülmektedir. Estetik tasarım ilkesi olan tam tekrar kullanılarak aynı renk, biçim, ölçü ve yönde eşit aralıklı kullanılmıştır. Atkı takviyeli yapı yüzeyinde çizgisel lekeler oluşmuştur. Küflü çiviler yüzeye dağıtılmış deniz suyu ile küf oluşumu sağlanmıştır. Turuncu pamuk ipliklerle dokuma aralarından ilmekler halinde çıkarılarak görsel zenginlik artırılmıştır.

Görsel 13: Dilber Yıldız Kumaş Tasarım Çalışması

Sonuç

Doğa, tarih boyunca sanatı etkilemiş ve sanatın oluşumunda oldukça önemli bir kaynak olmuştur. Doğada öğrenme başlayınca sanatsal öğrenmede başlamaktadır. Sanatsal öğrenme devam ettikçe doğaya ilgisi artan birey doğaya sanatçı gözüyle bakarak yaratıcı tasarımlar ortaya çıkmaktadır.

Dokuma kumaş tasarımı, tüm tasarım alanlarında olduğu gibi, yaratıcı fikir ve malzemelerle yeni yorumlara ulaşılabilecek alandır. Tasarımda renk, doku, yüzey kullanılan teknik de çok önemli yer tutar. Bu nedenle çalışmada el dokuması kumaşlar kullanılarak doğadaki oluşumlar taklit edilerek, farklı materyallerle birleştirilerek, kumaş yüzey çalışmaları yapılmıştır. Tasarım sürecinde doğadaki oluşumlara bağlı olarak dokular elde edilmeye çalışılmıştır. Dokuma kumaşlara dışardan ekleme çıkarmalar yaparak yapısını veya dokusunu değiştirilerek kumaşa üç boyutlu görünüm vermek amaçlanmıştır.

19. yüzyıla başlayan, bütün dünyayı etkileyen toplumsal değişim ve gelişmeler, 20. yüzyıl sanat ve tasarım anlayışını değiştirmiş, yeni malzemeler keşfedilmiş, tasarımında gelişmeler yaşanmıştır. 60'lar sanat ve tasarımda her şeyin sorgulanmaya başlandığı, 80'ler deneysellik ön plana çıktığı, 90'lı yıllar sanat ve giysi tasarımının farklı bir boyut aldığı, bilgisayarların günlük yaşama dahil edildiği, dönem olmuştur. Doğayı estetik açıdan ele alan, doğaya öykünen ve taklit eden, sanatçının doğa algısı ile bugünün sanatçısının doğaya bakışı, 1960 sonrasında dönemin toplumsal yapısında meydana gelen değişimin sanata yansımalarıyla başlamaktadır.

1.Model, doğada kendiliğinden oluşum gösteren farklı renklerdeki mantarın doğal dokuları incelenmiş, örneklerine yer verilmiştir. Doğal pamuk ipliğinden el tezgahında bez ayağı örgüde kumaş dokunmuş kök toz boyalarla batik yapılarak kumaş boyanmıştır. Doğal boyalarla boyanan sargı bezleri bükülerek, yüzeyde form verilmiş dikiş teknikleri kullanılarak aplike edilmiştir. Doğadan mantar dokularına öykünerek, tekstil yüzey tasarımı oluşturulmuştur.

2.Model yine doğada kendiliğinden oluşum gösteren siyah ve kahverengi mantarın doğal dokuları incelenmiş, örneklerine yer verilmiştir. Doğal pamuk ipliğinden el tezgahında dokunarak üretilmiş bez ayağı kumaş kök boya ile siyah renge boyanmıştır. Kumaş yüzeyine çamaşır suyu ile açmalar yapılarak, mantarların açık kahve rengi taklit edilmiştir. Yüzeyde başı buyruk alışılmışın dışında lekelenmeler oluşmuştur. Doğal boyalarla boyanan sargı bezleri ve keçeler kumaş yüzeyinde biçimlendirilmiştir.

3.Model doğada kendiliğinden oluşum gösteren pasın doğal dokuları incelenmiş, örneklerine yer verilmiştir. Dokunan bez ayağı örgüde pamuklu kumaş, şeritler halinde kesilerek tüylendirilmiş yeniden bez ayağı örgüde dokunmuştur. Küflü çiviler yüzeye dağıtılmış deniz suyu ile küf oluşumu sağlanmıştır. Turuncu pamuk ipliklerle dokuma aralarından ilmekler çıkarılarak pas taklit edilmiştir.

Kumaş tasarımı, yeni fikir ve farklı malzemeleri kullanarak ortaya yeni bir ürün çıkarma çabasıdır. Kumaş tasarımlarının işlevsel ve özgün olmasına çalışılmış, uygulamalı olarak üç farklı ürün ortaya çıkarılmıştır. Yapılan deneyler göstermiştir ki; üç kumaş tasarımda doğal malzeme kullanılarak manipülasyon ile doğal görünümlü dalgalı, kıvrımlı, tümsekli, inişli çıkışlı dokular sağlanmıştır. Çağdaş sanatta manipülasyonun etkileri yüzey tasarımı ile anlatılmak istenmiş, doğaya öykünerek tasarımcı hissettikleri ve yaşadıklarını anlatarak üç boyutlu eserler elde etmiştir. Kumaş manipülasyon teknikleri sürekli gelişmeye devam etmekte tasarımcılara farklı kumaş yaratma imkanları sağlamaktadır.

Tekstil dünyası, durmaksızın ilerleme yenilik isteyen bir sektördür. Kumaş tasarımında ve uygulamalarında çeşitli disiplinlerden ilham alan tasarımcıların kendini yetiştirmesi önemlidir. Yapılan örnek uygulamalarda farklı görsel hazırlık süreçlerini kullanan çalışmaların gerçekleştirilmesi ülkemiz sektörünün gelişmesine katkı sağlayacaktır. Yüzey tasarımlarının uygulamalarına örnekler sunulması sektör çalışanları, öğrenciler ve ilgilenenlere kaynak özelliği taşıması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Atan, A., Uçan, B., Renkçi, T. (2013). "Çağdaş Sanat ve Tasarımda Manipülasyon Etkileri" Uluslararası Sanat, Tasarım ve Manipülasyon Sempozyumu, Sempozyum Bildiri Kitabı Sakarya, s:66.
- Atalayer, F. (1994). Temel Sanat Öğeleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, s:194.
- Aykanat, E. (2014). Doğal Dokuların Geometrik Biçimli Seramik Yüzeylerdeki Yorumu, Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı,s:33.
- Antmen, A. (2008). 20.Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar, Sel Yayıncılık, İstanbul, s:18.
- Bayazıt, N. (1994) Endüstri Ürünlerinde ve Mimarlıkta Tasarlama Metodlarına Giriş, Literatür Yayıncılık, İstanbul, Türkiye.

- Bayraktar, N., Görür Tamer, N., Tekel, A., Gürer N., Kızıldaş, A.C. ve Armatlı Köroğlu, B. (2012). Görsel Eğitimde Yaratıcılık ve Temel Tasarım, Nobel Yayın, İsnb: 978-605-133- 275-8, Ankara, s:10-18.
- Boztunalı, Z. S. ve Başbuğ, F. (2017). Paul Cezanne'ın Sanatında Doğa Çözümlemeleri. Sanat Eğitimi Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, Volume 5, Issue 2 s.149.
- Bekçi, B ve Bogenç, Ç. (2021) Peyzaj Mimarlığı Temel Tasarım Eğitiminde Doğaya Öykünme Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi, Sayı: 22, s:125.
- Çelik, C.S. (2019). Kültür, Endüstri ve Sanat İlişkisi İçerisinde Esin, Taklit, Alıntı, Çalıntı, Doktora Tezi, Işık Üniversitesi, s:33.
- Cevizci, A. (2018). Felsefe, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 24 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1458, s:172-174.
- Düzenli, T. ve Alpak, E. M. (2016). Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Doğaya Öykünme Yaklaşımının Yaratıcılık Üzerindeki Etkisi. Mimarlık ve Yaşam, 1(1), s: 15.
- Düzenli, T., Tarakcı, Eren E. ve Akyol, D. (2017). Concept Of Sustainability and Biophilic Design in Landscape Architecture. Asos Journal-The Journal Of Academic Social Science, 5, s: 44-47.
- Ergür, A. (2002). Tekstil Terimleri Sözlüğü, 1. Basım, Boğaziçi Yayınevi, İstanbul, s:265.
- Eyüboğlu, B.R. (1986). Resme Başlarken, Olgaç Basımevi, Ankara, s:72.
- Ersoy, A. (2002). Sanat Kavramlarına Giriş, Yorum Sanat Yayıncılık, İstanbul, s:9.
- Fırat, N.S. (2008). Savaş Fotoğraflarının Kullanımı Bağlamında Propaganda ve Manipülasyon, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Fotoğraf Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s:22.
- Gürgün, H. (2021). Mimêsis Kavramı, Üç Yansıma Kuramı ve Bu Kavramın Temel Sanat Akımları Üzerine Etkisi, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi Sayı/Issue: 51, Ankara, s:339-351.
- Gür, S. (2014). Tekstil Yüzey Tasarımı Yaratı Sürecinde Renk. (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). Marmara Üniversitesi/Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul s:3-7
- Hafız, M. (2015). Platon, Aristoteles ve Plotinus' ta Mimesis Teorisi. Journal of Islamic Research, 26(1), s: 45.
- Karasar, N. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 25. Basım, Nobel Yayıncılık, Ankara, s:27.
- Kahvecioğlu, N.P, Mimari Tasarım Eğitiminde Bilgi ve Yaratıcılık Etkileşimi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Doktora Tezi, 2001, s: 15.
- Kavuran, T. ve Dede, B. (2013). Platon ve Aristoteles'in Sanat Etiği, Estetik Kavramı ve Yansımaları. Sanat Dergisi, (23), s:54-56.
- Keser, N. (2005) Sanat Sözlüğü. Ütopya Yayınevi, Ankara, s:217.
- Kıyar, N. ve Karkın, N. (2013). Mimesis' in Yapı Bozumsal Dönüşümleri. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 3 (7), s:93.
- Komşuoğlu, Ş., İmer, A., Seçkinöz, M., Apaslan ve S., Etike, S. (1986). Resim II Moda Resmi ve Giyim Tarihi Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s:72-78.
- Lhote, A. (2000). Sanatta Değişmeyen Plastik Değerler, (Çev.) Özsezgin, K. İmge Kitabevi, Ankara, s:141.
- Miless, J. ve Beattie, V. (2011). Surface Design of Textile. Briggs-Goode, Amanda and Katherine Townsend (Ed.), Textile Design: Principles Advances and Applications içinde (ss. 89-104). Oxford: Woodhead Publishing, s:90.
- Moran, B. (1999). Edebiyat Kuramları ve Eleştiri. İletişim Yayınları, İstanbul, s:17-22-30.
- Önal, G.K. (2011). Yaratıcılık ve Kültürel Bağlamda Mimari Tasarım Süreci. Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, 16: 1, s. 155.
- Öncü, T. (2003). Torrance Yaratıcı Düşünme Testleri-Şekil Testi Aracılığıyla 12-14 Yaşları Arasındaki Çocukların Yaratıcılık Düzeylerinin Yaş Cinsiyete Göre Karşılaştırılması, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, 43.1, s. 222.
- Özkan, D. G., Alpak, E. M. ve Düzenli, T. (2016). Tasarım Eğitimi Yaratıcılığın Geliştirilmesi: Peyzaj Mimarlığı Çevre Tasarımı Stüdyo Çalışması. Ijasos-International E-Journal Of Advances İn Social Sciences, 2(4), s:137.
- Özsoy, V. ve Ayaydın, A. (2015). Görsel Tasarım Öge ve İlkeleri, 1. Baskı Pegem Akademi, Ankara, s:55.
- Öztunç, M. (1999). Yaratıcı düşünce üzerinde ailenin etkisi (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi), s:13.
- Read, H. (1973). Sanat ve Endüstri, Nigan Bayazıt (Çev.), İTÜ Matbaası, İstanbul, s:173.
- Sezgin, Ş. ve Önlü, N. (1992). Tekstilde Tasarım Olgusu. Tekstil ve Mühendis. Sayı:32, s.84.
- Sorger, R.ve Udale, J. (2013). Moda Tasarımın Temelleri. (1. Basım), Literatür Yayınları, İstanbul, s:100.

- Schaeffer, J.M. (2000) *Art Of the Modern Age*, Translated by Steven Rendall, New French Thought, Princeton, UK, s:247.
- Tunalı, İ. (1993). *Grek Estetiği, Remzi Kitabevi*, İstanbul, s:63-73.
- Tunalı, İ. (2004). *Tasarım Felsefesine Giriş*, Yapı Yayın, İstanbul, s:12. *Türkçe Sözlük*. (1992) s:392
- Torrance, E. Paul ve Goff, Kathy (1989). "A Quiet Revolution" *Journal of Creative Behavior* 23, 2: s:136-137.
- Udale J. (2014) *Moda Tasarımında Tekstil ve Moda*. 1.Basım. Çeviren: Güngör H. Literatür Yayınları, İstanbul, s:63.
- Uzunarslan, Ş, Polatkan, I, (2011). *İç Mimari Tasarım Eğitiminde Yaratıcılık Etkinlikleri*. 1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu, Ankara, s:2.
- Yazıcı, A. ve Taşdelen, D. (2018). *Estetik Ve Sanat Felsefesi*, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2574, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1544 s:82.

İnternet Kaynakları

- URL 1 <https://www.milliyet.com.tr/molatik/galeri/dogadan-ilham-alarak-yapilan-6-icat-75781/1>
- <https://www.kreatifbiri.com/dogadan-gelen-taklit-bilimi-biyomimetik/>
- URL 2 https://arastirma.tarimorman.gov.tr/ktae/Belgeler/BGT/bgt_2024_1_Dogal_mantarlar.pdf
- URL 3 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Mantarlar>
- URL4 <https://www.unileverfoodsolutions.com.tr/konsept-uygulamalarimiz/karsi-konulamaz-malzemeler/mantar-cesitleri-yenilebilir-mantar-turleri.html>
- URL 5 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Mantarlar>
- URL 6 <https://www.pinterest.es/pin/506936501814932083/>
- URL 7 <https://tr.pinterest.com/pin/9922061669835599/>
- URL8 <https://www.diyetkolik.com/icerik/yenilebilir-10-mantar-cesidi-ve-ozellikleri>
- URL 9 <https://www.coursehero.com/file/53272930/KOROZYON-KiSApdf/>
- URL 10 <http://www.bilgiustam.com/pas-oksitlenme-nedir-nasil-olusur/>
- URL 11 <https://pxhere.com/tr/photo/976551>
- URL 12 <https://www.denizcilikbilgileri.net/gemide-korozyon-ve-iccp/>
- URL13 <https://tr.pinterest.com/pin/129830401747901390/>
- URL14 <https://tr.pinterest.com/pin/129830401747901390/>
- URL15 https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/139883/mod_resource/content/1/4.%20haftad%C3%B6n%C3%BC%C5%9Ft%C3%BCr%C3%BCld%C3%BC.pdf
- URL16 <https://tr.pinterest.com/pin/40110252923605869/>
- URL 17 <https://tr.pinterest.com/pin/163818505186302643/>
- URL 18 <https://www.pinterest.com.mx/pin/792352128164419742/>
- URL19 <https://tr.pinterest.com/pin/233976143128621286/>
- URL 20 <https://www.pinterest.co.uk/pin/327496204156871809/>
- URL 21 <https://www.pinterest.co.uk/pin/327496204160484689/>
- URL 22 <https://www.pinterest.co.uk/pin/327496204156565430/>
- URL 23 <https://www.pinterest.co.uk/pin/3940718413897444/>
- URL 24 <https://www.pinterest.co.uk/pin/70437485028198/>
- URL25 <https://www.diyetkolik.com/icerik/yenilebilir-10-mantar-cesidi-ve-ozellikleri>
- URL 26 <https://tr.pinterest.com/pin/129830401747901390/>
- URL 27 <https://tr.pinterest.com/pin/7951736830563317/>

IMITATION-FOCUSED REPRODUCTION: NATURAL TEXTURES AND TEXTILE SURFACE

Dilber YILDIZ

ABSTRACT

Nature is comprised of living and non-living substances that are in a constant state of renewal and transformation. Throughout the history of design, nature has been regarded as an inexhaustible resource that has been adapted to the changing style and stylistic features of different periods. This has inspired designers in every period and continues to do so today. The influence of nature on classical art is evident, and it is also reflected in contemporary design, as evidenced by technological and scientific advances, which have enabled the exploration of nature at both micro and macro levels. In the post-1960s period, artists influenced by social and environmental movements worldwide emulated nature, challenging established thought patterns in their choice of materials and the nature of the works they created, and exploring the relationship between art and nature. The incorporation of natural textures, occurring in a spontaneous and uncontrolled manner, has been a recurring theme in the work of designers. These textures have been amalgamated with diverse textile materials and methodologies, resulting in the creation of artistic textiles. This study aims to address the challenge of fabricating the obtained fabric surface images and the integration of the structural elements and materials that will constitute the structure. The research utilised a combination of field scanning and applied experimental methods, drawing from the principles of qualitative research. The batik technique, weaving technique and various fabric manipulation methods from reserve dyeing techniques were applied to the fabric. The study incorporated established examples of fungi and rust, emphasising surface effects and natural textures. Through the integration of innovative textile materials, three textile surfaces were created, yielding original fabric designs. The study emphasises the diversity of original surfaces that can be obtained through experimentation in textile surface designs by emulating natural phenomena.

Keywords: Fabric, batik, manipulation, art, nature, creativity